

INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA
i GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
– PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

AGENCJA
RYNKU ROLNEGO

MINISTERSTWO ROLNICTWA i ROZWOJU WSI

NR
37

RYNEK MLEKA

stan i perspektywy

ISSN 1231-2673

**ANALIZY
RYNKOWE**

PAŹDZIERNIK 2009

Analizy są finansowane przez
AGENCJĘ RYNKU ROLNEGO
oraz
INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA i GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
– PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

Spis treści

REASUMPCJA

- I. Uwarunkowania makroekonomiczne – *Tadeusz Chrościcki*
 - II. Regulacje rynku mleka we Wspólnocie – *J. Seremak-Bulge*
 - III. Produkcja mleka – *J. Seremak-Bulge*
 - IV. Przetwórstwo mleka – *Z. Smoleński, T. Zdziarska*
 - V. Spożycie mleka i jego przetworów – *K. Świetlik*
 - VI. Handel zagraniczny mlekiem i jego przetworami – *P. Szajner, Z. Smoleński*
 - VII. Interwencja na rynku mleka – *J. Sych-Winiarek*
 - VIII. Ceny – *J. Seremak-Bulge, P. Szajner, K. Świetlik*
- Aneks

**Przy publikowaniu fragmentów analizy oraz informacji i danych liczbowych
prosimy o podanie źródła.**

Analizę przygotowano w Zakładzie Badań Rynkowych IERiGŻ-PIB
Świętokrzyska 20, 00-950 Warszawa
Kierownik Zakładu – doc. dr hab. Jadwiga Seremak-Bulge, tel.: (0-22) 505-46-66

AUTORZY:

prof. dr hab. Zygmunt Smoleński

• IERiGŻ-PIB •

Tel.: (0-22) 826-75-53

dr inż. Piotr Szajner

• IERiGŻ-PIB •

Tel.: (0-22) 505-47-19

doc. dr hab. Jadwiga Seremak-Bulge

• IERiGŻ-PIB •

Tel.: (0-22) 505-46-66

mgr inż. Teresa Zdziarska

• IERiGŻ-PIB •

Tel.: (0-22) 505-44-40

dr Krystyna Świetlik

• IERiGŻ-PIB •

Tel.: (0-22) 505-47-07d

mgr Joanna Sych-Winiarek

• ARR • Warszawa

Tel.: (0-22) 661-78-75

Analizę zrecenzowała i zatwierdziła w dniu 06.10.2009 r. Rada Rolniczych Analiz Ekonomicznych w składzie:
Zdzisław Adameczyk, Tadeusz Chrościcki, Jan Małkowski, Bożena Nowicka, Iwona Szczepaniak,
Roman Urban (wiceprzewodniczący), Zdzisława Wiśniowska-Antonik, Maria Zwolińska (przewodnicząca).
Kolejna analiza wydana będzie w kwietniu 2010 r.

Proces koncentracji bydła mlecznego się umacnia. Od czerwca 2008 r. do czerwca 2009 r. liczba gospodarstw utrzymujących krowy zmalała prawie o 10%, a średnia liczba krów w gospodarstwie produkującym mleko zwiększyła się z 5,1 do 5,4 sztuk. Rośnie pogłowie krów w stadach liczących 10-29 sztuk, a maleje liczba gospodarstw z mniejszym stadem.

Przewiduje się, że produkcja mleka w Polsce w 2009 r. nieznacznie zmaleje i wyniesie ok. 12 mld litrów. Wzrost mleczności nie zrekomensuje znacznego spadku pogłowia krów.

W ciągu ośmiu miesięcy 2009 r. dostawy mleka do przemysłu mleczarskiego wyniosły 6111 mln l i były o 4,6% większe niż w analogicznym okresie 2008 r. Wzrost podaży mleka do skupu pogłębił spadek cen. Bardzo niski poziom cen i opłacalności produkcji mleka stał się powodem redukcji pogłowia krów w sezonie 2008/09 o 4,6%. Ponieważ niski poziom cen utrzyma się do końca roku, należy spodziewać się podobnego spadku pogłowia krów w grudniu 2009 r. w stosunku do grudnia 2008 r.

Następuje proces wyodrębniania się dwóch grup przedsiębiorstw w sektorze mleczarskim. W 2009 r. funkcjonowało ok. 60 podmiotów zajmujących się wyłącznie skupem mleka i ok. 230 podmiotów przetwarzających surowiec.

W roku kwotowym 2008/09 rzeczywiste dostawy mleka wyniosły 9,32 mld kg (po przeliczeniu na mleko o referencyjnej zawartości

tłuszczu), natomiast sprzedaż bezpośrednia wyniosła 109,1 mln kg. Stopień wykorzystania kwoty hurtowej wyniósł 99,1%, a kwoty sprzedaży bezpośredniej 66,3%. W sezonie 2009/10 kwota krajowa, z uwzględnieniem 1% wzrostu, wynosi 9663,4 tys. t, w tym kwota hurtowa ok. 9498,8 tys. t.

Spadek cen skupu mleka w 2008 r. o 4,5% w porównaniu z rokiem poprzednim, a w okresie pierwszych ośmiu miesięcy 2009 r. aż o ok. 20% w stosunku do analogicznego okresu 2008 r., przyczynił się do poprawy kondycji finansowej przemysłu mleczarskiego. Prawdopodobne zmniejszenie produkcji surowca mlecznego spowoduje wzrost cen skupu mleka w 2010 r.

W ciągu pierwszych siedmiu miesięcy 2009 r., w porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku, wzrosła produkcja mleka płynnego przetworzonego oraz serów podpuszczkowych dojrzewających i twarogowych, przy ograniczeniu produkcji serów topionych.

W 2008 r. bilansowa konsumpcja mleka, łącznie z mlekiem przeznaczonym na przetwory (bez mleka przerebionego na masło) wyniosła 182 l w przeliczeniu na mieszkańca i była o 1,7% większa niż w roku poprzednim, mimo utrzymywania się cen detalicznych na relatywnie wysokim poziomie. W 2009 r. możliwy jest wzrost spożycia mleka o ok. 2%.

Rośnie popyt na przetwory mleczne, szczególnie jogurty i sery dojrzewające, przy stabilizacji spo-

życia śmietany i napojów mlecznych. Maleje konsumpcja mleka płynnego.

W warunkach kryzysu na rynku światowym zmniejszył się popyt importowy i obniżyły się ceny transakcyjne trwałych wyrobów mleczarskich.

W I półroczu 2009 r. zmalał eksport produktów mleczarskich. Eksport wyrażony w ekwiwalencie mleka surowego wyniósł ok. 980 mln l i był o ok. 13% mniejszy niż w I półroczu 2008 r. Wpływy z eksportu zmalały o 36%. W tym samym okresie import zwiększył się do 270 mln l o wartości 128 mln EUR. W konsekwencji dodatnie saldo zmniejszyło się o ok. 19% do 710 mln l. Nastąpiły korzystne zmiany struktury towarowej eksportu. W eksporcie wzrósł udział wyrobów przeznaczonych do bezpośredniego spożycia, stanowiąc ok. 62% wartości całego eksportu.

Interwencja na rynku mleka, realizowana przez Agencję Rynku Rolnego, obejmowała również monitorowanie wykorzystania przyznanej Polsce kwoty produkcji mleka. Od 2007 r. ARR realizuje mechanizm wypłat rekompensat z tytułu dobrowolnego zrzeczenia się kwot mlecznych. W latach 2007-2008 wypłacono rekompensaty ponad 21 tysiącom rolników. Ponadto ARR realizowała wypłaty refundacji do wywozu produktów mleczarskich, zakupy interwencyjne masła i OMP, dopłaty do spożycia mleka i jego przetworów w placówkach oświatowych, dostarczanie nadwyżek żywności najuboższej ludności Unii Europejskiej oraz promowanie spożycia mleka i jego przetworów.

SUMMARY

The process of milk cow herd concentration strengthens. From June 2008 to June 2009 the number of holdings keeping cows decreased by almost 10%, and the average number of milk cows per dairy farm increased from 5.1 to 5.4 units. The cow population in herds numbering 10-29 units increased, while the number of holdings with smaller herds decreased.

It is expected that milk production in Poland in 2009 will slightly decrease and amount to approx. 12 billion litre. The increase in milk yield will not compensate a considerable decrease in the cow population.

Over the period of Jan-Aug of 2009 the delivery of milk to the dairy industry amounted to 6,111 million litres and was 4.6% higher than in a corresponding period of 2008. The increase in the milk supply to procurement deepened the drop in prices. Very low level of milk prices and production profitability caused a reduction in the cow herd in 2008/09 season by 4.6%. Since low prices are forecast to last by the end of the year it should be a similar decrease in the cow population in December 2009 as compared to December 2008 is expected.

The dairy sector witnesses a process of separating two groups of enterprises. In 2009 there were approx. 60 entities dealing exclusively in milk collection and approx. 230 entities processing the raw milk.

In the quota year 2008/09 the actual deliveries of milk amounted to 9.32 billion kg (in terms of milk with reference fat content), whereas direct sales amounted to 109.1 million

kg. The degree of utilisation of the wholesale quota amounted to 99.1%, while the direct sales quota amounted to 66.3%. In the 2009/10 season the national quota, taking into account the 1% increase, amounted to 9,663.4 thousand tons, including the wholesale quota of approx. 9,498.8 thousand tons.

In 2008 milk procurement prices dropped by 4.5% in comparison to the previous year and within the period of the first eight months of 2009 the prices dropped even by approx. 20% as compared to a corresponding period of 2008 and, thereby, it contributed to the improvement of the financial condition of the dairy industry. The drop in the production of raw milk will, probably, cause an increase in milk procurement prices in 2010.

In the first seven months of 2009, as compared to an analogous period of the previous year, the production of processed liquid milk and ripening and rennet cheese, as well as curd cheese increased. At the same time, the production of processed cheese was reduced.

In 2008 the statistical consumption of milk, including milk allocated to processing (excluding milk processed into butter) amounted to 182 litre per capita and was 1.7% higher than in the previous year, although the retail prices remained at a relatively high level. It is possible that in 2009 the milk consumption will increase by approx. 2%.

The demand for dairy products increases, especially for yoghurts and ripening cheese, while the consumption of cream and dairy drinks remains stable. The consumption of liquid milk decreases.

Under the conditions of crisis on the world market the import demand decreased and the transaction prices for durable dairy products dropped.

In the first half year of 2009 the export of dairy products decreased. The export expressed in raw milk equivalent amounted to approx. 980 million litres and was approx. 13% lower than in the first half year of 2008. The revenue on export decreased by 36%. Within the same period import increased to 270 million litres and its value to EUR 128 million. Therefore the positive balance of trade decreased by approx. 19% to 710 million litres. Favourable changes occurred in the structure of export. As regards export, the share of processed ready-to-eat products increased and amounted to approx. 62% of the value of the entire export.

The intervention on the milk market implemented by the Agricultural Market Agency covered monitoring of the usage of the milk production quota allocated for Poland. Since 2007 the Agricultural Market Agency implements a mechanism of compensatory payments for renouncing milk quotas on a voluntary basis. In 2007-2008 the compensations were paid to over 21 thousand farmers. Moreover, the Agricultural Market Agency carried out export restitutions to dairy products, intervention buying-in of butter and SMP, subsidies to consumption of milk and its products in education institutions, delivery of food surplus to the poorest population of the European Union and promotion of milk consumption and its processing.

W serii Analizy Rynkowe w najbliższym czasie ukazać się:

1. Rynek zbóż (37) • październik 2009,
2. Rynek ziemniaka (36) • listopad 2009,
3. Rynek rzepaku (36) • listopad 2009,
4. Rynek owoców i warzyw (35) • listopad 2009,
5. Rynek ziemi rolniczej (12) • grudzień 2009,
6. Popyt na żywność (10) • grudzień 2009,
7. Handel zagraniczny produktami rolno-spożywczymi (30) • grudzień 2009,
8. Rynek cukru (36) • grudzień 2009,
9. Rynek ryb (12) • grudzień 2009,
10. Rynek środków produkcji i usług dla rolnictwa (37) • marzec 2010,
11. Rynek pasz (27) • marzec 2010,
12. Handel zagraniczny produktami rolno-spożywczymi (31) • marzec 2010,
13. Rynek mleka (38) • kwiecień 2010.

SZYBKO! TANIO! PROFESJONALNIE !

Proponujemy Państwu:

INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA
I GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

Usługi drukarskie:

- czasopisma
- książki
- ulotki
- katalogi
- albumy
- wizytówki
- materiały szkoleniowe
- materiały konferencyjne
- druki samokopiujące etc.

Usługi intrologatorskie:

- oprawa spiralna
- oprawa zeszytowa
- oprawa bezszwowa
- foldery/broszury
- inne usługi

Nasze usługi wykonujemy bazując na najlepszej dostępnej technologii. Począwszy od formy przesłania wszystkich materiałów drogą elektroniczną (FTP), poprzez obróbkę DTP, druk cyfrowy na OCE VarioPrint 2100 oraz OCE CS 250, kończąc na mnogości usług intrologatorskich.

Próby wydruku na różnych gatunkach papierów i folii dostępne są w Dziale Wydawnictw Instytutu, ul. Świętokrzyska 20.

Ceny na zamówienia obliczane są na podstawie kalkulacji wstępnej. Jeśli mają Państwo pytania dotyczące naszych usług, bądź cen, prosimy o kontakt.

Dział Wydawnictw IERiGŻ-PIB:

tel. (022) 50 54 520

(022) 50 54 685

fax (022) 50 54 636

e-mail: dw@ierigz.waw.pl

slipski@ierigz.waw.pl

Prenumerata Analizy (2 zeszyty) w 2009 roku wynosi 40 zł.

Zamówienia z podaniem tytułu i ilości egzemplarzy prosimy kierować do Działu Wydawnictw Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowego Instytutu Badawczego, ul. Świętokrzyska 20, skr. poczt. 984, 00-950 Warszawa. Tel.: (0-22) 505-46-85, faks: 505-46-36
e-mail: dw@ierigz.waw.pl <http://www.ierigz.waw.pl>